

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Wojciech R. Wiewiórowski

DOLiS –035-277/11

Warszawa, dnia 3 lutego 2011 r.

Pan

Krzysztof Kwiatkowski

Minister Sprawiedliwości

Ministerstwo Sprawiedliwości

Al. Ujazdowskie 11

02-950 Warszawa

zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o podjęcie prac legislacyjnych mających na celu uregulowanie zakresu danych dotyczących kandydatów na aplikację gromadzonych za pomocą kwestionariuszy osobowych wskazanych w art. 75c ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 o adwokaturze (t. j. Dz. U. 2009 r. Nr 146 poz. 1188, z późn. zm.), w art. 71d § 2 pkt 2 ustawy z dnia 14 lutego 1991 o notariacie (t. j. Dz. U. 2008 r. Nr 189 poz. 1158, z późn. zm.) oraz w art. 33³ ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 o radcach prawnych (t. j. Dz. U. 2010 r. Nr 10 poz. 65, z późn. zm.).

Zgodnie z treścią wyżej wskazanych przepisów, osoby chcące wziąć udział w egzaminach wstępnych na aplikacje notarialną, radcowską i adwokacką są zobowiązane do złożenia w odpowiednim terminie szeregu dokumentów w tym kwestionariusza osobowego, którego kształtu nie regulują żadne obowiązujące przepisy prawa. Wymagania dotyczące kandydatów ubiegających się o miejsce na poszczególnej aplikacji nie są identyczne a co za tym idzie kwestionariusze osobowe odpowiednie dla każdej aplikacji powinny uwzględniać zakres danych adekwatnych do prawidłowego przeprowadzenia postępowania kwalifikacyjnego dla konkretnej aplikacji. Mimo iż przepisy poszczególnych ustaw wskazują kryteria, jakie spełniać powinni poszczególni kandydaci na konkretne aplikacje, to jednak brak jasnych regulacji wskazujących zamknięty katalog danych udostępnianych przez kandydatów na aplikację i gromadzonych przez Ministerstwo Sprawiedliwości z pomocą kwestionariuszy może prowadzić do przetwarzania tych danych w zakresie szerszym niż jest to konieczne do przeprowadzania postępowania kwalifikującego do przystąpienia do egzaminu na wskazane aplikacje.

Nie ulega wątpliwości, że składanie przez kandydatów określonych formularzy zawierających dane osobowe prowadzi do przetwarzania danych osobowych w rozumieniu art. 6 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (t. j. Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.). Zgodnie bowiem z art. 6 ust. 1 ustawy, za dane osobowe uważa się wszelkie informacje dotyczące zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej. Osobą możliwą do zidentyfikowania jest osoba, której tożsamość można określić bezpośrednio lub pośrednio, w szczególności przez powołanie się na numer identyfikacyjny albo jeden lub kilka specyficznych czynników określających jej cechy fizyczne, fizjologiczne, umysłowe, ekonomiczne, kulturowe lub społeczne (ust. 2). Informacji nie uważa się za umożliwiającą określenie tożsamości osoby, jeżeli wymagałoby to nadmiernych kosztów, czasu lub działań (ust. 3). Przetwarzanie danych osobowych natomiast zgodnie z treścią art. 7 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych rozumiane jest jako jakiegokolwiek operacje wykonywane na danych osobowych, takie jak zbieranie, utrwalanie, przechowywanie, opracowywanie, zmienianie, udostępnianie i usuwanie, a zwłaszcza te, które wykonuje się w systemach informatycznych.

Legalność przetwarzania, w tym udostępniania danych osobowych tzw. zwykłych (jak np. imię, nazwisko, adres zamieszkania) uzależniona jest od spełnienia jednej z przesłanek wymienionych w art. 23 ust. 1 pkt 1-5 ustawy, natomiast przetwarzanie danych szczególnie chronionych, określonych w art. 27 ust. 1 ustawy, w tym m.in. danych o stanie zdrowia, może odbywać się jedynie na podstawie art. 27 ust. 2 ustawy. Każda z przesłanek przetwarzania danych osobowych ma charakter autonomiczny i niezależny, a zatem przesłanki te co do zasady są równoprawne. Spełnienie jednej z nich stanowi o zgodnym z prawem przetwarzaniu danych osobowych, w szczególności, w myśl art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych dopuszcza się przetwarzanie danych osobowych jeśli jest to niezbędne dla zrealizowania uprawnienia lub spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa.

Dokonując analizy przedstawionego stanu prawnego należy się odnieść do zasad przetwarzania danych osobowych wynikających z norm przewidzianych w art. 26 ustawy o ochronie danych osobowych, a mianowicie zasady legalizmu, zasady związania z celem oraz zasady adekwatności. Przepis ten nakłada na administratora danych obowiązki uważane za jedne z podstawowych. Mocą wskazanego przepisu, administrator danych przetwarzający dane powinien dołożyć szczególnej staranności w celu ochrony interesów osób, których dane dotyczą, a w szczególności jest obowiązany zapewnić, aby dane te były przetwarzane zgodnie z prawem (pkt. 1), zbierane dla oznaczonych, zgodnych z prawem celów i nie poddawane dalszemu przetwarzaniu niezgodnemu z tymi celami, z zastrzeżeniem ust. 2 (pkt. 2), merytorycznie poprawne i adekwatne w stosunku do celów, w jakich są przetwarzane (pkt. 3), przechowywane w postaci umożliwiającej identyfikację osób, których dotyczą, nie dłużej niż jest to niezbędne do osiągnięcia celu przetwarzania (pkt. 4). Przetwarzanie danych w celu innym niż ten, dla którego zostały zebrane, jest dopuszczalne, jeżeli nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą, oraz następuje w

celach badań naukowych, dydaktycznych, historycznych lub statystycznych, z zachowaniem przepisów art. 23 i 25 ustawy o ochronie danych osobowych.

Przepis ten jest odzwierciedleniem art. 6 ust. 1 lit. c implementowanej do polskiego porządku prawnego Dyrektywy nr 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych oraz swobodnego przepływu tych danych. Należy podkreślić, iż przestrzegania przepisów prawa międzynarodowego gwarantujących ochronę danych osobowych i prawo do prywatności Rzeczpospolita Polska zobowiązała się przystępując do Unii Europejskiej. Adekwatność danych w stosunku do celu ich przetwarzania powinna być rozumiana jako równowaga pomiędzy uprawnieniem osoby do dysponowania swymi danymi a interesem administratora danych.

Równowaga będzie zachowana, jeżeli administrator przetwarza dane tylko w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne do wypełnienia celu, w jakim dane są przez niego przetwarzane (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego z dnia 1 grudnia 2005 sygn. II SA/Wa 917/2005) – art. 26 ust. 1 pkt 3 – zasada adekwatności.

Zasada celowości przetwarzania danych osobowych - którą stanowi art. 26 ust. 1 pkt 2 - polega zaś na tym, że administrator danych może je przetwarzać jedynie w celach realizacji zadań lub wykonywania udzielonych mu kompetencji. Cel przetwarzania danych osobowych nie jest wynikiem arbitralnej decyzji oderwanym od okoliczności przetwarzania a zatem, ustalając cel, należy odwołać się do kontekstu przetwarzania. Swoim rodzajem oraz treścią dane osobowe nie powinny zatem wykraczać poza potrzeby wynikające z celu ich przetwarzania.

Podkreślenia wymaga również fakt, iż jeżeli obowiązek udostępnienia danych osobowych poprzez złożenia przedmiotowego formularza celem przeprowadzenia postępowania kwalifikacyjnego do przystąpienia do egzaminu wynika wprost z konkretnego powszechnie obowiązującego przepisu prawa (art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych), to wyrażanie zgody przez danego kandydata na przetwarzanie jego danych osobowych w tym celu należy uznać za zbędne. Jak bowiem wskazano powyżej przesłanki legalizujące proces przetwarzania danych są równoprawne i niezależne i aby proces przetwarzania danych osobowych był legalny wystarczy spełnienie jednej z nich.

Konkludując, zasadne jest stworzenie odrębnych kwestionariuszy uwzględniających różnice w wymaganiach, jakie spełniać powinna osoba ubiegająca się o miejsce na konkretnej aplikacji, tak by wykluczyć możliwość niezgodnego z powołanymi zasadami legalizmu, związania celem, adekwatności - art. 26 ust. 1 pkt 1-3 - gromadzenia danych osobowych w zakresie szerszym niż zezwalają szczególne przepisy prawa.

Mając na uwadze powyższe za niezbędne uznaję określenie w przepisach powszechnie obowiązujących zamkniętego katalogu danych osobowych przetwarzanych w stosownych kwestionariuszach osobowych poprzez zastosowanie ich powszechnie obowiązujących wzorów.

Wnoszę zatem o podjęcie w tym zakresie prac legislacyjnych deklarując jednocześnie chęć współpracy i udziału w tym procesie, jako że stosownie do art. 12 pkt 4 i 5 ustawy o ochronie danych osobowych, organ do spraw ochrony danych osobowych ma nie tylko prawo, ale i obowiązek opiniować projekty aktów prawnych jak również inicjować doskonalenie przepisów obecnie obowiązujących, dotyczących ochrony danych osobowych.